

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23628/2023
03.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужилаца Предузећа за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј, АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Ђура Мади, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, чији је заступник Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1261/2023 од 18.05.2023. године, у седници одржаној 03.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1261/2023 од 18.05.2023. године, у односу на тужиоца Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1261/2023 од 18.05.2023. године, у односу на тужиоце АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, све из

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 477/2022 од 01.03.2023. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је усвајен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима, на име накнаде за експроприсану непокретност исплати, и то тужиоцу Предузећу за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј 8.331.917,73 динара, тужиоцу АА 1.832.435,52 динара, тужиљи ББ 1.832.435,52 динара, тужиоцу ВВ 666.340,18 динара, тужиоцу ГГ 1.832.435,52 динара и тужиоцу ДД 1.832.435,52 динара, све са законском затезном каматом од 25.03.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 1.457.271,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1261/2023 од 18.05.2023. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена, а делимично одбијена, па је првостепена пресуда преиначена у делу одлуке о трошковима поступка (став трећи изреке), тако што је обавеза туженог да тужиоцима накнади трошкове парничног

поступка снижена са 1.457.271,00 динара на 1.008.396,00 динара, а у преосталом побијаном непреиначеном делу (ставови први и други изреке) првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је оценио да ревизија изјављена против другостепене пресуде у односу на тужиоца Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј није основана, а да је у односу на остале тужиоце недозвољена.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нису учињене ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. и 2. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су на кат. парцели број ..., површине 12252 м2, уписаној у ЛН .. КО Нови Сад, са начином коришћења: Трстик-мочвара, по врсти: остало грађевинско земљиште у својини, уписани као сувласници и то Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј у 6252/12252 дела, АА у 1375/12252 дела, ББ у 1375/12252 дела, ВВ у 1375/12252 дела, ГГ у 500/12252 дела и ДД у 1375/12252 дела. Сви тужиоци су постали власници својих идеалних делова на предметној парцели на основу купопродајног уговора који су закључили 25.09.2014. године као купци, са стечајним управником претходног сопственика Привредног друштва „Биовајн“ д.о.о. Нови Сад у стечају, као продавцем. У време закључења купопродајног уговора предметна парцела је била уписана као пољопривредно земљиште б. класе и у природи је изгледала као мочвара, није била ограђена, нити је била снабдевена инфраструктуром, а на парцели се у једном делу простирао пољски пут, који се састојао од две бразде – удубљења, делимично попуњена смрвљеног циглом, ширине од око 30-40 цм, између којих се налазила трава. Тај пољски пут није био услован за саобраћај моторних возила, а користила су га лица која су нелегално изградила стамбене објекте на суседним парцелама, јер је то био једини начин да омогуће приступ својим објектима. Свесни наведене чињенице, тужиоци се нису противили њиховом преласку преко парцеле, нити су парцелу ограђивали.

Предметна парцела налази се у обухвату Плана генералне регулације подручја становања уз Темерински и Сентандрејски пут са окружењем у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 30/14 и 75/16), којим је одређен део парцеле који се предвиђа за јавну намену - саобраћајницу у површини од 2663 м2, док је преостали део парцеле предвиђен за пословање на улазним правцима, али за овај део генерални план још није донет. У наведеном планском акту туженог, који је и актуелно важећи, предметна парцела је први пут видљива као формирана, издвојена, самостална парцела.

Током 2016. године део предметне парцеле је од стране туженог одузет из поседа тужилаца ради изградње улице, када су започети радови на привођењу парцеле, односно њеног дела, урбанистичкој намени. У том тренутку тужилац Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј је једини фактички користио предметну парцелу и одмах након што је његов законски заступник видео да је отпочела изградња инфраструктуре на парцели, о томе је обавестио остале тужиоце, који су тада стекли сазнање о постојању планског акта из 2014. године („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 30/14, који је објављен 16.06.2014. године) којим је парцела у једном делу намењена за јавну површину.

Тужиоци ГГ и ДД су се више пута безуспешно обраћали ЈП ЗИГ-у ради решавања овог проблема. Град Нови Сад никада није званично тражио да тужиоци предају у посед предметну парцелу, није спроведен поступак експропријације, нити им је исплаћена било каква накнада за одузимање земљишта.

Парцела је у природи ушла у састав улице ... у површини од 2663 м², колико је планским актом и предвиђено, и у том делу, који је приведен намени, у целости се користи као улица. Као део улице, ова парцела је делимично опремљена водом, електроренергетском, гасном и телекомуникационом инфраструктуром, док је саобраћајна површина изграђена делом од асфалта, а делом од туцаничког застора. Неометано је користи неограничени број лица за јавни саобраћај. Сву инфраструктуру је изградио град, односно његова овлашћена јавна предузећа, која је и одржавају. Враћање у првобитно стање није могуће, јер би то значило рушење изграђеног пута. Парцелацију је извршио Геодетски завод „Геоплан“ у складу са важећим урбанистичким условима, у време када је тај локалитет већ имао статус грађевинског земљишта. Постоје легално изграђени објекти и та чињеница подразумева да је град дужан да обезбеди све комуналне прикључке и формира саобраћајницу.

Према подацима ЈКП „Пут“ Нови Сад, то предузеће је, поред осталих, на улици ... изводило радове припреме и асфалтирања коловоза током октобра и новембра 2017. године, у склопу Уговора одржавања путне привреде који се закључује на годишњем нивоу, а према налогу управљача - Градске управе за грађевинско земљиште и инвестиције ЈКП „Пут“ искључиво као извођач радова изводи радове на одржавању саобраћајних површина на територији туженог града. Градска управа за саобраћај и путеве Града Новог Сада није издала грађевинску дозволу за предметну парцелу, сходно одредбама Закона о планирању и изградњи. Град фактички одржава инфраструктуру на предметној парцели.

Према процени Пореске управе тржишна вредност предметне парцеле износи 100,80 евра/м², а према процени вештака 13.000,00 динара/м². Тужиоци у овом поступку потражују накнаду спрам својих идеалних удела у површини од 1256 м² предметне парцеле, колико је било приведено намени у моменту подношења тужбе.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови оценили да је тужбени захтев тужиоца Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј основан.

Неосновано се наводима ревизије оспорава правилна примена материјалног права.

Чланом 1. Протокола бр. 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописано је право на заштиту неометаног уживања имовине. Примена овог члана у погледу мешања у неометано уживање имовине захтева успостављање равнотеже између општег интереса заједнице и интереса појединца. Лишавање неког лица његове имовине без исплате новчаног износа који одражава вредност својине свакако представља несразмерно мешање јавне власти и води повреди права на имовину.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине, које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу, утврђеном на основу закона, и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/2009...145/2014) који је био снази у време усвајања Плана генералне регулације подручја становања уз Темерински и Сентандрејски пут са окружењем у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 30/14 и 75/16), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др).

Сходно одредби члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11...105/2014), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу тог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови и тунели на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прилази и др). Према ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута првог и другог реда) и тргова и јавних површина који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, део катастарске парцеле број .. КО Нови Сад, (укупне површине 12252м², на којој тужилац Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј има право сусвојине са 6252/12252 иделаног дела), у површини од 2663м² (на којој тужилац Предузеће за промет и услуге „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј има право сусвојине са 819/12252 иделаног дела) је приведен урбанистичкој намени за јавну саобраћајну површину и представља улицу На тај начин извршена је фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно о његовом изузимању из поседа. Самим тим тужилац „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј је као сувласник онемогућен у вршењу својих сувласничких права из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа и није у обавези да трпи штетне последице зато што надлежни орган туженог није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа), које би било основ за исплату новчане накнаде. Стога је тужени у обавези да тужиоцу „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј, у границама постављеног захтева, накнади тржишну вредност

спорне парцеле у површини од 1256м², колико је било приведено намени у моменту подношења тужбе, сразмерно његовом сувласничком делу на том делу парцеле, као накнаду за фактички експроприсану непокретност.

На право тужиоца „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј на новчану накнаду није од утицаја то што пренос права власништва на делу спорне парцеле није извршен и формално-правно, јер се парцела у јавним евиденцијама непокретности и даље налази у сусвојини тужиоца. Ово због тога што је део спорне парцеле у површини од 2663м² у тренутку формирања улице по сили закона прешао у јавну својину. При том је и по Плану генералне регулације подручја становања уз Темерински и Сентандрејски пут са окружењем у Новом Саду („Службени лист Града Новог Сада“, бр. 30/14 и 75/16) тај део парцеле превиђен за јавну намену-саобраћајницу и у целости приведен јавној намени. Није од утицаја ни околност да је тужилац MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј право сусвојине на парцели стекао у време када је она већ била планским актом у једном делу предвиђена за површину јавне намене - улицу као и да је на њој постојао пољски пут, јер тужени није доказао да је правном претходнику тужиоца исплаћена правична накнада, па је тужилац куповином сувласничког дела непокретности ступио у сва права свог правног претходника, а тиме и право да му се пружи судска заштита кроз институт фактичке експропријације односно исплату тражене накнаде.

Накнада тржишне вредности експроприсаних непокретности коју је проценила Пореска управа представља најнижи износ накнаде за експроприсану непокретност, коју може одредити суд, а у поступку одређивања накнаде суд може, поред процене коју је дала Пореска управа, извести и друге доказе које учесници предложе, уколико оцени да су од значаја за одређивање висине накнаде. Овакав став заузет је и у бројним одлукама Уставног суда Републике Србије. Стога су правилно нижестепени судови применом материјалог права, сходно одредби члана 42. Закона о експропријацији утврдили висину накнаде за фактички одузето земљиште у висини његове тржишне вредности утврђене из налаза и мишљења судског вештака, и на тако одређени износ накнаде тужиоцу „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј досудили законску затезну камату од дана пресуђења до исплате у смислу члана 277. Закона о облигационим односима.

На висину накнаде која је досуђена тужиоцу „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј није од утицаја чињеница да је спорно земљиште у катастру непокретности било уписано као пољопривредно земљиште 6. класе и у природи је изгледало као мочвара, будући да је у време одузимања 2016. године било у грађевинском реону и да је као такво доношењем планских аката и по самом Закону о планирању и изградњи прешло у режим грађевинског земљишта (промењена је намена и правни режим земљишта) С тога, код чињенице да је тужилац „MARIĆ ŠPED“ д.о.о. Ченеј био сувласник спорне парцеле у време када су се стекли услови за постојање фактичке експропријације, није од значаја дотадашња намена и стање земљишта, нити исто утиче на висину накнаде за експроприсано земљиште, с обзиром да се висина накнаде одређује у висини тржишне вредности земљишта према ценама у време доношења судске одлуке.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде. Одлука о тужбеном захтеву је донета правилном применом материјалног права, за коју су дати доволни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд. У ревизији се понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а другостепени суд је у образложењу побијане

пресуде оценио све жалбене наводе који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби. У преосталом делу ревизија оспорава правилност утврђеног чињеничног стања и ставља примедбе на оцену доказа из члана 8. ЗПП, због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 2. ЗПП.

На основу изнетог, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у односу на тужиоце АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, у смислу члана 410. став 2. тачка 5., у вези члана 403. став 3. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена.

Према члану 403. став 3. ЗПП, ревизија није дозвољена у имовинско-правним споровима, ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба у овој правној ствари поднета је 25.12.2018.године. Тужиоци се у поступку налазе у положају формалних супарничара из члана 205. ЗПП, па се вредност предмета спора, меродавна за оцену дозвољености ревизије, одређује према вредности главног захтева сваког од тужилаца засебно. Тако одређена вредност предмета спора за тужиоце АА, ББ, ВВ и ГГ износи по 1.832.435,52 динара, а за тужиоца ДД 666.340,18 динара.

Како вредност предмета спора побијеног дела правноснажне пресуде у односу на сваког од тужилаца не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог изјављена против другостепене пресуде у односу на захтев тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД недозвољена.

Из наведених разлога, применом члана 413. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**